

Αρχιμ. π. Δανιήλ Ψωίνος: «“Κλίμαξ” Αγίου Ιωάννου του Σιναΐτου: Περί Αγνείας»

/ [Ενορίες](#)

Η αγνότητα είναι μία μεγάλη αρετή. Η καθαρότητα είναι εκείνη η αρετή που εξανθρωπίζει, που καλλωπίζει, που εξωραίζει τον άνθρωπο και η οποία τον ανυψώνει. Και από άνθρωπο που καταντά να ζει μια ζωή βοσκηματώδη, όπως λένε οι άγιοι Πατέρες μας, τον κάνει να ζει μία ζωή ανωτέρας ποιότητας και ανωτέρας υφής.

Ομιλία με θέμα «“Κλίμαξ” Αγίου Ιωάννου του Σιναΐτου: Περί Αγνείας». πραγματοποίησε ο Αρχιμανδρίτης π. Δανιήλ Ψωίνος, κληρικός της Ιεράς Μητροπόλεως Πειραιώς, στον Ιερό Ναό Ευαγγελιστρίας Πειραιώς, την Τετάρτη 1

Οκτωβρίου.

Της ομιλίας, που δόθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος «ΕΝΟΡΙΑ εν δράσει...», προηγήθηκε Ιερά Παράκληση προς την Υπεραγία Θεοτόκο τη Βηματάρισσα.

Στη σειρά των τριών ομιλιών που θα πραγματοποιήσει ο π. Δανιήλ, έχει ως πηγή τον μεγάλο ασκητή και Πατέρα της Εκκλησίας μας, τον Άγιο Ιωάννη το Σιναΐτη και το βιβλίο του “Κλίμαξ”, που το χαρακτήρισε ως ένα δεύτερο ευαγγέλιο.

Το θέμα που ανέπτυξε στην πρώτη συνάντηση ήταν η αγνεία, δηλαδή η αγνότητα, η καθαρότητα, όπως καταγράφεται στον 15ο λόγο της Κλίμακας.

«Η αγνότητα είναι μία μεγάλη αρετή. Η καθαρότητα είναι εκείνη η αρετή που εξανθρωπίζει, που καλλωπίζει, που εξωραΐζει τον άνθρωπο και η οποία τον ανυψώνει. Και από άνθρωπο που καταντά να ζει μια ζωή βοσκηματώδη, όπως λένε οι άγιοι Πατέρες μας, τον κάνει να ζει μία ζωή ανωτέρας ποιότητας και ανωτέρας υφής.»

Ο Άγιος Ιωάννης στην αρχή του 15ου λόγου, επιχειρεί ορισμένους ορισμούς της αρετής αυτής. Λέει λοιπόν ότι η αγνότητα, η αγνεία, είναι η απόκτηση της ασωμάτου φύσεως. Όταν μιλάμε για αγνότητα και καθαρότητα, επεσήμανε ο π. Δανιήλ, εννοούμε την καθαρότητα και την αγνότητα ολοκλήρου του ανθρώπου. Ο άνθρωπος λοιπόν που καταφέρει να παραμείνει αγνός ομοιάζει στους αγγέλους. αποκτά την ασώματο φύση. Οι άγιοι Άγγελοι δεν λερώνονται, δεν χάνουν την αγνότητα τους, την καθαρότητά τους. Ο άνθρωπος λοιπόν, ο αγνός και καθαρός γίνεται ένας επί γης άγγελος.

Η αγνότητα και η καθαρότητα είναι ζηλευτός οίκος Κυρίου, μας λέει ο Άγιος Ιωάννης ο Σιναΐτης. Εκείνος που προσπαθεί και διατηρείται καθαρός γίνεται κατοικητήριο του Θεού, αποκτά την Θεοκοινωνία. Άρα λοιπόν ο αγνός άνθρωπος είναι επίγειος άγγελος και κατοικητήριο του Θεού.

«Η αγνότητα και η καθαρότητα είναι υπερφυσική απάρνηση της ανθρωπίνης φύσεως. Δεν μας καλεί ποτέ ο Θεός να αρνηθούμε αυτό που είμαστε, να γίνουμε κάτι άλλο ή να συμπεριφερόμαστε διαφορετικά. Με τη χάρη του Θεού κάποιοι άνθρωποι αγωνιζόμενοι, ταπεινούμενοι, ελκύοντας την χάρη του ουρανού, κατορθώνουν να υπερβαίνουν την ανθρώπινη φύση. Να μη ζουν ούτε στο κατά φύσιν, ούτε στο παρά φύσιν, αλλά στο υπέρ φύσιν.»

Και ένας τέταρτος ορισμός, είναι ότι αγνός είναι εκείνος που και στο ξύπνιο του και στον ύπνο του νικάει τους πειρασμούς, το διάβολο, την αμαρτία. Όπως εξήγησε ο π. Δανιήλ αυτό σημαίνει ότι πάντοτε ο διάβολος μας πολεμάει και από στιγμή σε στιγμή μπορεί να πέσουμε, να αμαρτήσουμε, να αμαυρώσουμε την καθαρότητά μας.

Στο ξύπνιο μας, με τους λογισμούς που θέλουν πολλή προσοχή και με αυτούς κυρίως μας παιδεύει ο διάβολος όλη την ημέρα για τον συνάνθρωπο, για ένα γεγονός, για μία κατάσταση. Στον ύπνο μας, μας παιδεύει με τα όνειρα. και είτε μας φοβίζει, είτε μας ωθεί στην αμαρτία, είτε μας γεμίζει αγωνία και λαχτάρα. Η μη συγκατάθεση λοιπόν στους σαρκικούς λογισμούς είναι η αρχή του δρόμου της αγνότητας.

Ένας ακόμη ορισμός που υπάρχει στο βιβλίο του Αγίου Ιωάννου του Σιναΐτου είναι ότι αγνός είναι εκείνος που κατάφερε να αποκτήσει τέλεια αναισθησία στα σαρκικά.

«Πάρα πολύ δύσκολο πράγμα να φτάσει κανείς στη λεγομένη απάθεια. Λίγοι το κατάφεραν και όποιος το καταφέρει τελικά δεν είναι κατόρθωμα δικό του, αλλά είναι ευλογία του Θεού. Και πάλι κάποιοι το κατάφεραν και έπεσαν. Τίποτα δεν είναι κατόρθωμά μας και απόκτημά μας. Μέχρι να κλείσουν τα μάτια μας, χρειάζεται αγώνας.»

Η αρετή λοιπόν της αγνότητας, συνέχισε ο π. Δανιήλ ,δεν είναι δικό μας κατόρθωμα, αλλά όπως και όλα, αποτελεί δωρεά του Θεού. Όμως ο Θεός δωρίζει σε όλους, αλλά το δώρημά του φαίνεται και παράγει καρπούς σε εκείνους που αγωνίζονται και χρειάζεται και η δική μας συγκατάθεση και ο δικός μας αγώνας.

Τονίζοντας στη συνέχεια ότι ο αγώνας αυτός και κάθε αγώνας πνευματικός, αλλά ιδιαίτερα ο αγώνας να παραμείνουμε καθαροί και αγνοί, θέλει πολλή προσοχή. Γι' αυτό λέει ο Άγιος Ιωάννης να μην εμπιστευόμαστε ποτέ τον εαυτό μας, το σώμα μας, το νου μας. Να μην ξεθαρρεύουμε με μας γιατί είναι άκρως επικίνδυνο. Ποτέ να μην πούμε με τον εαυτό μας ότι είμαστε εντάξει, ότι τα καταφέραμε, ότι νικήσαμε, ότι φτάσαμε, ότι όλα βαίνουν καλώς. Να μην ξεθαρρεύουμε όταν κάνουμε ένα πνευματικό αγώνα, ιδίως τον αγώνα της νηστείας. Γιατί όπως λέει ο Άγιος Ιωάννης της Κλίμακος, ο διάβολος έπεσε χωρίς να τρώει.

«Ο Άγιος Ιωάννης ζώντας μέσα στην έρημο κατάφερε με πνευματική όραση να δει τα πράγματα και να μας δώσει έτοιμες λύσεις και απαντήσεις. Λέει λοιπόν, ότι χάνουμε την αγνότητά μας και την καθαρότητα μας εξαιτίας κυρίως τριών πραγμάτων, από το πολύ φαγητό, την υπερηφάνεια και την κατάκριση.

Ο Άγιος επισημαίνει και κάτι άλλο που είναι φοβερό. Αμαρτάνει και χάνει την αγνότητά του όποιος πέφτει στην αμαρτία, αλλά διπλά αμαρτάνει εκείνος ο οποίος παρασύρει τον άλλον στην αμαρτία. Πολλές φορές μπορεί εμείς να θεωρούμε τον εαυτόν μας αγνό και καθαρό, αλλά να έχουμε γίνει η αιτία άλλοι να αμαρτήσουν.»

Ο π. Δανιήλ σημείωσε στη συνέχεια ότι άνθρωποι που ζουν χρόνια μέσα σε σαρκικές καταστάσεις, που ασχολούνται καθημερινά με τις ηδονές και τη σαρκική αμαρτία, έχουν αποκτήσει ένα πνεύμα αναίδειας και απανθρωπιάς. Συμπληρώνοντας ότι δεν φθείρει, καμία αμαρτία τόσο πολύ τον άνθρωπο όσο η σαρκική.

Η σάρκα κατά τον Άγιο Ιωάννη τον Σιναΐτη ονομάζεται δούλη, το πρώτο της όνομα και νυκτερινή, το δεύτερο όνομα. Ονομάζεται δούλη διότι έτσι δουλικά υποτάσσεται στα πάθη και νυκτερινή γιατί κυρίως τη νύχτα σημειώνονται τα μεγάλα αυτά κακά.

«Ο Θεός μας, χαίρεται όταν είμαστε καθαροί γιατί είναι ο μόνος καθαρός και ακήρατος και με την ευλογία Του και με τη χάρη Του, πασχίζει να διατηρηθούμε καθαροί. Ο διάβολος το αντίθετο χαίρεται με τη βρωμιά μας, με τη σκοτεινιά μας γιατί και εκείνος είναι βρωμερός, δυσώδης και σκοτεινός.»

Ολοκληρώνοντας την ομιλία του ο π. Δανιήλ επεσήμανε ότι εκείνα τα δύο κουπιά τα οποία πρέπει να πιάσουμε για να ταξιδέψουμε στον χώρο της αγνότητας και της καθαρότητας είναι η εγκράτεια και η ταπείνωση. Μία βάρκα κινείται με δύο κουπιά και χρειάζονται και οι δύο αυτές αρετές για να παραμείνουμε καθαροί και αγνοί.

Κυρίως με την όραση, με τη γεύση από τα φαγητά, αλλά και με την αφή αμαρτάνουμε σαρκικά. Βοηθούν πολλοί στον αγώνα, κατά της πορνείας, η μνήμη του θανάτου και η ευχή. Επίσης βοηθάει τα πονηρά όνειρα που βλέπουμε να μην τα σκεπτόμαστε και να τα ξεχνάμε. Επίσης θέλει πολλή προσοχή στις επαφές μας. οποιουδήποτε είδους και οποιασδήποτε μορφής. Λέει ο Άγιος Ιωάννης πως, όσοι δεν έχουν πορνεύσει, έρχεται ο διάβολος και τους βάζει μέσα την περιέργεια. Όσοι έχουν πορνεύσει και έχουν αμαρτήσει σαρκικά, έρχεται και τους υπενθυμίζει την αμαρτία. Το τρομερό πάθος λοιπόν της φιληδονίας πολεμάει την αγνότητα.

«Ζούμε σε καιρούς και εποχές και ώρες που κυριαρχούν οι σαρκικές καταστάσεις παντού. Η αγνότητα είναι ένα άπιαστο όνειρο και ένας ανέφικτος στόχος. Για κάποιους, για τους περισσότερους δεν υπάρχει καν. Η εγκράτεια όχι μόνο δεν βλάπτει την υγεία, αλλά το αντίθετο την ωφελεί. Ωφελεί το σώμα μας, ωφελεί και την ψυχή μας.

Σε δύο μέτωπα διεξάγεται ο αγώνας για την καθαρότητα και την αγνότητα. Σε ένα εχθρό που είναι εξωτερικός, ο διάβολος και ο κόσμος. Αυτά είναι τα δύο μέτωπα στα οποία πρέπει να αγωνιστούμε για να παραμείνουμε καθαροί και αγνοί. Για να αντέξουμε στον αγώνα αυτό, λέει η Αγία Γραφή, πρέπει να τηρούμε νουν, να προσέχουμε πολύ το μυαλό μας, να φυλάμε την καρδιά μας.»

